

Bijzondere mechanismen

De Nationale Bank van België¹ moet bij het gerecht aangifte doen van de bijzondere mechanismen die door een onderneming die onder haar toezicht staat, zijn opgezet met als doel of gevolg fiscale fraude door derden te bevorderen, wanneer zij er kennis van heeft dat deze bijzondere mechanismen voor de onderneming zelf als dader, mededader of medeplichtige, een onder het strafrecht vallend fiscaal misdrijf vormen dat strafrechtelijk kan bestraft worden.

De goede werking van een verzekeringsonderneming steunt grotendeels op het vertrouwen van het publiek in haar integriteit en goede reputatie. Haar fiscaal gedrag maakt hierbij een belangrijk element uit, wat tot uiting komt in de manier waarop ze bijzondere mechanismen bestrijdt die als doel of gevolg hebben fiscale fraude te bevorderen. Daarom legt de NBB circulaire [2021_16 van 6 juli 2021 betreffende de bijzondere mechanismen](#) (beschikbaar op www.nbb.be), aan de verzekeringsondernemingen een preventiebeleid op dat de uitbouw van "bijzondere mechanismen" moet verhinderen.

Van hun kant zullen de verzekeringstussenpersonen samenwerken met de verzekeringsondernemingen teneinde hen toe te laten hun verplichtingen na te komen.

1. Wat houdt het begrip "bijzonder mechanisme" in?

Als bijzonder mechanisme moet worden beschouwd elk door een verzekeringsonderneming opgezet procedé dat afwijkt van de normale verzekeringspraktijk, met als doel of gevolg fiscale fraude door derden (meestal het cliënteel) mogelijk te maken of te bevorderen.

Het hoeft hierbij niet om herhaalde verrichtingen te gaan. Het is ook niet zo dat het mechanisme op zich een fiscale inbreuk moet uitmaken. Het volstaat bijvoorbeeld dat de verzekeringsonderneming op de hoogte is van het feit dat door haar optreden (of door dat van haar gemandateerde) de belastingadministratie kan worden misleid over de fiscale toestand van de derde.

2. Voorbeelden van bijzondere mechanismen:

Voor alle duidelijkheid heeft de circulaire 2021_16 het begrip "bijzonder mechanisme" toegelicht met enkele concrete voorbeelden van verboden verrichtingen.

Het spreekt voor zich dat deze lijst niet exhaustief is en dat elke andere handeling, montage of advies, die in alle fiscale materies fiscale fraude door cliënten kan aanmoedigen, verboden is.

1) Elke dienstverlening of advies aan Belgische inwoners om vanuit België buitenlandse roerende inkomsten te innen zonder voorheffing

Wanneer men overgaat tot uitbetaling aan Belgische inwoners van roerende inkomsten uit verzekerings- of kapitalisatieverrichtingen die worden

¹ Dezelfde verplichting geldt voor de FSMA.

gecommercialiseerd door een buitenlandse onderneming die behoort tot de groep (of waarmee een contractuele of feitelijke samenwerking bestaat), wordt ervan uitgegaan dat de betalende instelling of agent weet dat de Belgische fiscale wetgeving moet worden toegepast en dat de roerende voorheffing mogelijks moet worden ingehouden. Indien de roerende voorheffing niet verschuldigd is, moet hij de cliënt wijzen op diens verplichting deze inkomsten te vermelden in zijn belastingaangifte. Dit is in het bijzonder het geval ten aanzien van landen die NIET zijn toegetreden tot multilaterale akkoorden die voorzien in de automatische uitwisseling van financiële gegevens (CRS en FATCA overeenkomsten).

- In de praktijk:

De uitbetaling in België van roerende inkomsten uit producten gecommmercialiseerd door buitenlandse ondernemingen die deel uitmaken van eenzelfde groep, is onderworpen aan deregels inzake inhouding van de roerende voorheffing.

Overigens geeft de uitbetaling in België van roerende inkomsten uit verzekeringsproducten aan niet-ingezetenen systematisch aanleiding tot het inhouden van de roerende voorheffing. In voorkomende geval kan de niet-ingezeten cliënt deze voorheffing volledig of gedeeltelijk recupereren door middel van het formulier 276. Int of ze verrekenen met de lokale belastingen verschuldigd in de Staat waarin hij verblijft.

2) Het niet-vermelden van de waarborgen in de kredietakte of het bij de krediettoekenning rekening houden met niet aangegeven inkomsten of inkomsten die niet zullen worden aangegeven

De circulaire 2021_16 wijst op de praktijk waarbij een verzekeringsonderneming geen precieze melding maakt van alle waarborgen waarmee rekening gehouden werd voor het toekennen of verhogen van een krediet, in het document waarin zij haar beslissing kenbaar maakt (identiteit van de persoon die de waarborg verleent, bedrag van de waarborg, aard ervan). De opsomming van de waarborgen mag evenwel vervangen worden door een verwijzing naar andere documenten waarin deze zijn vermeld.

De verzekeringsonderneming moet zich bij de bepaling van de terugbetalingscapaciteit van de ontlener onthouden om rekening te houden met inkomsten waarvan zij weet of niet onwetend kan zijn dat het gaat om fiscaal niet aangegeven inkomsten of inkomsten die niet zullen worden aangegeven.

3) Antidateren van verzekeringscontracten

Een document antidateren wordt beschouwd als een bijzonder mechanisme.

4) Het niet-uitsplitsen van de premies op het vervaldagbericht volgens de onderschreven waarborgen (hoofdverzekering - aanvullende verzekeringen)

Het niet-uitsplitsen van premies op het vervaldagbericht die in een polis Leven individueel slechts gedeeltelijk aanleiding geven tot belastingvermindering (bijvoorbeeld de premies voor de aanvullende dekkingen invaliditeit en ongeval)

maakt het mogelijk om onterecht een belastingvermindering te genieten.

5) Het afleveren van attesten voor individuele stortingen buiten het groepsverzekeringsreglement, waarbij men ze laat voorkomen als gedaan uit hoofde van dit reglement

6) De uitbetaling van een bedrijfsleidersverzekeringscontract zonder de fiche 281.00 op te stellen, wanneer de bedrijfsleider zelf begunstigde is geworden

Een verzekeringsprestatie of afkoopwaarde uitbetalen tot uitvoering van een bedrijfsleidersverzekeringscontract, terwijl de bedrijfsleider zelf directe begunstigde is geworden, en dit zonder de informatiefiche 281.00 op te stellen, stelt deze laatste in staat deze betaling op fiscaal vlak verborgen te houden.

- In de praktijk:

De Belastingadministratie wordt via de fiche 281.00, uitgegeven door de verzekeringsonderneming, systematisch in kennis gesteld van elke betaling ter uitvoering van contracten beheerd in het fiscale kader van de bedrijfsleidersverzekering.

7) De aflevering van conformiteitsattesten zonder de fiscale vereisten te respecteren

Conformiteitsattesten afleveren terwijl de op het attest vermelde begunstigden niet voldoen aan de fiscale voorwaarden, maakt het mogelijk om op een onwettelijke manier een belastingvermindering in het kader van langetermijnsparen of bouwsparen te genieten. Bovendien kan het opzettelijk afleveren van onjuiste attesten strafrechtelijk worden beschouwd als valsheid in geschrifte.

- In de praktijk:

De verzekeringsonderneming stelt conformiteitsattesten op op basis van de verklaringen van de verzekeringnemer. Deze laatste is wettelijk gehouden tot een spontane en nauwkeurige mededelingsplicht van alle hem bekende omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de beoordeling van het risico door de verzekeringsonderneming (artikel 58 Wet Verzekeringen).

8) Meewerken aan verzekeringssimulatie

De circulaire 2021_16 viseert hier onder meer het sluiten van overeenkomsten zonder verzekeringsrisico (bijvoorbeeld wanneer het te verzekeren risico onbestaande is of wanneer de dekking een voorbije periode betreft waarin zich geen schadegeval heeft kunnen voordoen).

- In de praktijk:

Kan onder andere als simulatie beschouwd worden, het onwettig uitvoeren van een volmacht in het kader van een Levensverzekering.

Om een volmacht correct te kunnen uitoefenen, dient het mandaat uitdrukkelijk te worden gegeven. Bovendien kan de mogelijkheid tot het aanduiden of wijzigen van een begunstigde niet gedelegeerd worden. Het mandaat eindigt van rechtswege bij het overlijden van de lastgever.

De verzekeringsonderneming bewaart niet enkel een exemplaar van de volmacht in de polis, maar vraagt systematisch een bewijs van leven van de lastgever (bewijs van leven opgesteld door het gemeentebestuur of doktersattest).

9) De medewerking aan praktijken waardoor de transparantie en zichtbaarheid ten aanzien van de fiscale administratie wordt verminderd of bemoeilijkt met als doel of gevolg fiscale fraude te bevorderen

Wordt beschouwd als een bijzonder mechanisme, de medewerking aan praktijken waardoor de transparantie en zichtbaarheid ten aanzien van de fiscale administratie wordt verminderd of bemoeilijkt met als doel of gevolg fiscale fraude te bevorderen.

Wordt onder meer bedoeld:

- het meewerken aan verrichtingen wanneer de verzekeringsonderneming, bij het desgevallend raadplegen van het register van uiteindelijke begunstigten (in het Engels 'UBO-register', 'Ultimate Beneficial Owner-register'), weet of te goeder trouw niet onwetend kan zijn dat de handeling betrekking heeft op verrichtingen waarbij de identiteit van de uiteindelijk begunstigten niet correct of onvolledig is vermeld in dit register;
- het meewerken aan verrichtingen die uitsluitend als doel hebben om onrechtmatig volledig of grotendeels te ontsnappen aan de automatische uitwisseling van financiële gegevens (de in werking zijnde Common Reporting Standard- overeenkomsten en FATCA-overeenkomsten).

10) Artificiële winstverschuivingen via verzekeringsverrichtingen

De circulaire 2021_16 verbiedt het meewerken aan winstverschuivingen door derden naar laag of niet belaste entiteiten via de betaling van kunstmatig hoge (herverzekering)premies in verhouding tot de overgedragen risico's of kunstmatig hoge (herverzekering)commissies.

11) Het niet-nakomen van de informatieverplichtingen opgenomen in het Wetboek der successierechten

De artikelen 96 en 97 van het Wetboek der successierechten leggen aan de verzekeringsondernemingen een informatieplicht op t.o.v. de FOD Financiën. De informatie betreft een beschrijving van de bedragen toegekend krachtens het Levensverzekeringscontract alsmede de identiteit van de rechthebbenden

(begunstigden, erfgenamen). De Administratie houdt één enkel modelformulier ter beschikking van de verzekeringsondernemingen (lijst 201).

De verzekeringsonderneming stelt de lijst 201 op binnen de 4 maanden na het overlijden. Als de begunstigde niet binnen deze termijn kan worden geïdentificeerd kan enkel de begunstigingsclausule worden vermeld op de lijst 201.

3. Hoe bijzondere mechanismen bestrijden?

Teneinde het opzetten van "bijzondere mechanismen" die fiscale fraude door cliënten bevorderen te voorkomen, zal de verzekeringstussenpersoon er onder meer op toezien:

- de fiscale richtlijnen en regels strikt toe te passen;
- geen documenten of polissen te antidateren;
- geen onjuiste attesten of verklaringen af te leveren;
- overeenkomstig de informatie ontvangen van de verzekeringsonderneming, aan zijn cliënten correcte informatie te verschaffen over de premieaftrek;
- overeenkomstig de informatie ontvangen van de verzekeringsonderneming, hun duidelijkste informeren over de taxatie van de verzekeringsprestaties;
- niet mee te werken aan montages die het omzeilen van successierechten beogen.